

Vergaderjaar 2015–2016

34 345

Wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de verhoging van de strafmaxima voor mensensmokkel

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 20 januari 2016

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de hierin gestelde vragen en gemaakte opmerkingen voldoende zullen zijn beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het voorstel van wet genoegzaam voorbereid.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
2.	Verhoging van de strafmaxima voor mensensmokkel	4
3.	Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid	6
4.	Financiële en capacitaire gevolgen	8
5.	Inwerkingtreding	8

1. Inleiding

Met grote interesse en een positieve grondhouding hebben de leden van de VVD-fractie kennisgenomen van het wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met de verhoging van de strafmaxima voor mensensmokkel (hierna: het wetsvoorstel). De wijziging beoogt mensensmokkel tegen te gaan door de strafmaxima te verhogen. Deze leden kunnen zich hier veel bij voorstellen, met name in verband met de huidige instroom van migranten richting Europa die gepaard gaat met schandelijke mensensmokkelpraktijken waarbij regelmatig doden te betreuren zijn. Hiernaast levert het de smokkelaars veel geld op over de rug van kwetsbare mensen. Gezien de ernst en gevolgen van deze praktijken kan een verhoging van de strafmaat daar goed bij passen. Voornoemde leden hebben nog enkele vragen dan wel opmerkingen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Het verhogen van de strafmaxima geeft uitdrukking aan de veranderende opvattingen in maatschappij en politiek over de

strafwaardigheid van het vergrijp mensensmokkel. Daarom ondersteunen deze leden deze wijziging in het Wetboek van Strafrecht.

De aan het woord zijnde leden benadrukken het belang van een holistische benadering. Dus hoewel er van de strafverhoging een ontmoedigend effect uitgaat, is het van groot belang dat er fors wordt ingezet op intensievere en effectievere aanpak van mensensmokkel door de politie, de Koninklijke Marechaussee (Kmar) en het openbaar ministerie (OM). Hoe gaat de regering voor de waarborging van deze ketenbrede benadering zorgen?

Daarnaast zouden deze leden graag willen horen uit welke gegevens blijkt dat er van de verhoging van de strafmaxima zoals voorgesteld inderdaad een ontmoedigende werking uit gaat?

De leden van de SP-fractie zijn verheugd dat er serieus en snel werk wordt gemaakt van bestrijding van mensensmokkel in het licht van de huidige vluchtelingenproblematiek. De criminelen die winst maken op andermans leed dienen inderdaad met kracht bestreden te worden en er mag wat deze leden betreft ook een fikse straf op staan. Zowel het wetsvoorstel als de memorie van toelichting geven nog wel aanleiding tot een aantal kritische kanttekeningen en vragen.

Hoewel de aan het woord zijnde leden zich kunnen scharen achter de gedachte dat een hogere strafmaat een normatieve afschrikkende werking kan hebben en het een signaal is dat de ernst en aard van het misdrijf serieus genomen wordt, is de vraag of dit ook het geval zal zijn bij mensensmokkel. Deze leden kunnen zich voorstellen dat mensensmokkelaars niet zelden niet-Nederlanders zijn, die niet op de hoogte zijn van de Nederlandse wetten en de veranderingen daarin. Graag vernemen deze leden de visie van de regering hierop. Hoe zal een verhoging van de strafmaat in geval van onbekendheid met de wet toch een normatieve werking hebben?

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij steunen een hogere strafbedreiging van mensenhandel volmondig. Dit sluit aan op de ernst van de gepleegde strafbare gedragingen en de urgentie van een verbeterde aanpak van migratiemokkel richting Europese landen. Ook merken deze leden op dat het feit dat Nederland als het gaat om de hoogte van straffen achterloopt bij andere Europese landen. Onderhavig wetsvoorstel zet dan ook een goede stip richting verdere harmonisatie van deze (hogere) strafmaxima. Deze leden hebben nog wel enkele vragen, met name als het gaat om de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen en de wijze waarop veiligheidsdiensten- en partners in de gelegenheid worden gesteld de strijd tegen mensenhandel te intensiveren.

De aan het woord zijnde leden vragen de regering naar de resultaten die de tijdelijke Ministeriële Commissie Migratie tot nu toe heeft geboekt. De regering geeft aan dat onderhavig wetsvoorstel voortvloeit uit «een van de maatregelen» die de Commissie heeft voorgesteld. Welke andere maatregelen heeft zij nog meer voorgesteld? En zijn er interne memo's/ brieven/rapporten beschikbaar van de Commissie waarin de voorgestelde maatregelen worden toegelicht? Zo ja, kunnen deze met de Kamer worden gedeeld? Wat is voorts de rol van de Commissie tijdens het EU-voorzitterschap van Nederland dit jaar? Komt zij vaker bijeen en/of zullen vaker aanbevelingen gedaan worden? Voornoemde leden vragen de regering ook wanneer de Commissie met de aanbevelingen is gekomen om de strafbedreiging in art. 197a te verhogen, gelet op het feit dat het wetsvoorstel de Kamer pas heeft bereikt in de laatste week van november 2015 terwijl de inwerkingtreding was voorzien per 1 januari 2016.

De aan het woord zijnde leden vragen de regering om haar stellingname dat daders van mensensmokkel veelal komen uit landen waar relatief

hoge vrijheidsstraffen worden opgelegd, kwantitatief te onderbouwen. Daarmee samenhangend merken deze leden op dat de regering de vragen van de Raad van State over de beoogde effectiviteit van de voorgestelde maatregelen, niet kan met zekerheid beantwoorden. Kunnen de leden hieruit opmaken dat de regering van mening is dat onderhavig wetsvoorstel met name toegevoegde waarde heeft ten aanzien van haar signaalfunctie en de poging tot gelijktrekking van maximumstraffen met andere Europese landen?

Deze leden vragen de regering welke werking met de strafbedreiging nog meer wordt beoogd dan de normatieve, gelet op de zinsnede «gaat een normatieve en werking uit» in de memorie van toelichting. Welk woord is hier (per abuis) weggelaten?

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Naar aanleiding van het wetsvoorstel hebben deze leden een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden onderstrepen het belang van een effectieve aanpak van mensensmokkel. Omdat mensensmokkelaars voornamelijk op internationale schaal in criminele samenwerkingsverbanden actief zijn, benadrukken zij het belang van een Europese aanpak van mensensmokkel, die over de nationale grenzen heen reikt. De aan het woord zijnde leden merken op dat het nut en de noodzaak van de verhoging van de strafmaxima voor mensensmokkel voor de aanpak van mensensmokkel niet blijkt uit het voorliggende wetsvoorstel. Deze leden hebben daarom enkele vragen aan de regering.

Voornoemde leden constateren dat de regering het voorstel in deze wetswijziging baseert op adviezen gedaan door de tijdelijke Ministeriële Commissie Migratie. Omdat deze leden vragen hebben over de onderbouwing van dit wetsvoorstel, zijn zij benieuwd naar de bevindingen van deze Commissie. Kan de regering de uitkomsten van een eventueel onderzoek of rapport van deze Commissie waar het zijn aanbevelingen op baseert, doen toekomen aan de Kamer, zodat de Kamer ook zelf kennis kan nemen van de aanbevelingen en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen?

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij kunnen zich vinden in het doel van het wetsvoorstel om mensonterende mensensmokkelpraktijken harder te bestraffen. Tegelijkertijd moet dit wetsvoorstel gezien worden tegen de achtergrond van de recente grote vluchtelingenstroom naar Europa en de werking van ons migratiesysteem. Zij hebben daarom een aantal vragen. De aan het woord zijnde leden krijgen de indruk dat vluchtelingen massaal gebruik maken van mensensmokkelaars om naar Europa te komen. Klopt dat? Kan de regering cijfermatig aangeven wat de omvang van deze mensensmokkelpraktijken is? En is duidelijk welk percentage vluchtelingen zonder hulp van mensensmokkelaars asiel aanvraagt?

Voornoemde leden menen dat het belangrijk is dat vluchtelingen in nood niet afhankelijk zijn van criminele bendes en mensensmokkelaars om in veiligheid te komen. Tegen die achtergrond vragen deze leden of er wel voldoende legale alternatieven en routes zijn voor vluchtelingen om asiel aan te vragen in Europa, zodat de ontmoedigende werking die van dit wetsvoorstel moet uitgaan ook daadwerkelijk tot verandering kan leiden? Op welke wijze gaat dit wetsvoorstel «migrantenstromen in goede banen leiden», zoals de regering aangeeft? Welke maatregelen neemt het kabinet om vluchtelingen in staat te stellen zonder hulp van mensensmokkelaars naar Europa te vluchten en/of daar asiel aan te vragen?

Met belangstelling hebben de leden van de SGP-fractie kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij delen het uitgangspunt van de regering dat een strenge aanpak en intensivering van de strijd tegen mensensmokkel van groot belang zijn. Zij hebben wel enkele vragen over de motivering voor de voorgenomen verhoging van de strafmaat.

De regering stelt dat daders veelal komen uit landen waar relatief hoge vrijheidsstraffen worden opgelegd. Voornoemde leden zouden graag van de regering vernemen uit welke landen de daders veelal afkomstig zijn en hoe daar het strafklimaat precies is.

2. Verhoging van de strafmaxima voor mensensmokkel

De leden van de VVD-fractie merken op dat de meeste mensensmokkelaars werken vanuit de landen waar mensen juist van willen ontvluchten. De vraag is of deze mensensmokkelaars zich zullen laten afschrikken dan wel weerhouden door de in dit wetsvoorstel voorgestelde verhoging. Diverse landen binnen de Europese Unie hanteren al hogere straffen voor mensensmokkel. Kan de regering ingaan op de vraag of is gebleken of hiervan inderdaad een afschrikkend effect uitgaat? Deze leden vragen of de smokkelaars ook aangepakt kunnen worden in eigen land met dit wetsvoorstel? Worden zij dan daar vervolgd of in Nederland? Indien vervolging in Nederland plaats zal vinden, heeft dat consequenties voor een eventuele asielaanvraag?

De leden van de PvdA-fractie lezen dat de gevolgen van de strafverhoging in Nederland voor andere EU-lidstaten naar verwachting gering zullen zijn. Deze leden zijn van mening dat het goed is dat Nederland nu weer in pas loopt met andere lidstaten. Is er, in het kader van de door deze leden gewenste holistische benadering, de afgelopen maanden op EU-niveau ook intensiever samengewerkt in de bestrijding van mensensmokkel? En welke resultaten zijn daarbij geboekt?

Het is de leden van de SP-fractie onduidelijk waar de nieuwe strafmaat nu concreet op is gebaseerd, behalve dat het een verhoging moet inhouden. Waarom is gekozen voor de specifieke nieuwe strafmaat van ten hoogste zes jaren en respectievelijk acht, tien, vijftien en achttien jaren in het geval van speciale omstandigheden en waarom bijvoorbeeld niet voor een nog hogere strafmaat? Waar is dit aantal op gebaseerd en hoe verhoudt zich dit tot de straffen die staan op vergelijkbare misdrijven zoals mensenhandel, maar ook het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel en dood door schuld?

De leden van de PVV-fractie vragen of kan worden aangegeven wie voornamelijk daders zijn van mensensmokkel. Welke nationaliteit hebben zij, in welk land wonen zij, etc.? Hoeveel mensensmokkelaars worden er jaarlijks opgespoord en in hoeveel van die gevallen worden de betreffende personen daadwerkelijk door een rechter veroordeeld voor mensensmokkel? Welke straffen krijgen zij door de rechter opgelegd? En kan bij de opgelegde vrijheidsstraffen worden aangegeven welk deel voorwaardelijk en welk deel onvoorwaardelijk is opgelegd? Wat is de gemiddelde duur van de opgelegde vrijheidsstraffen (ook uitgesplitst in de duur van het voorwaardelijk deel en het onvoorwaardelijk deel)? Waarom wordt verwacht dat rechters zwaardere straffen zullen opleggen met een verhoging van het strafmaximum nu onlangs is gebleken dat bij mensenhandel precies het tegenovergestelde is gebeurd?

De aan het woord zijnde leden vragen waarom de maximumstraffen in de gevallen genoemd in het derde en vierde lid van artikel 197a Sr met twee jaren worden verhoogd en de gevallen genoemd in het vijfde en zesde lid met drie jaren. Kan daarnaast worden onderbouwd waarom de voorge-

stelde verhoging van twee respectievelijk drie jaar afdoende is om afschrikwekkend te zijn?

Voornoemde leden zijn voorstander van hogere straffen en dus ook van hogere maximumstraffen. Deze leden lezen dat mensensmokkel wordt gepleegd door goed georganiseerde, calculerende daders die profijt trekken uit de vraag naar illegale migratie. De aantrekkelijkheid ligt, zo lezen zij verder, in de verhoudingsgewijs lage straffen waarmee het plegen ervan wordt bedreigd. In dat kader vragen de aan het woord zijnde leden waarom niet wordt gekozen voor minimumstraffen. Dat is de enige garantie dat er ook daadwerkelijk hogere straffen worden opgelegd en de calculerende crimineel wordt afgeschrikt.

De leden van de D66-fractie hebben vragen over de door de regering veronderstelde «ontmoedigende werking» voor mensensmokkelaars door de verhoging van strafmaxima voor mensensmokkel. Deze leden merken op dat mensensmokkel op dit moment al strafbaar is. Waar baseert de regering het argument op dat de verzwarende werking van de straf met gemiddeld twee jaar een ontmoedigende werking kan hebben? De Afdeling advisering van de Raad van State benadrukte de toelichting aan te vullen met bijvoorbeeld een vergelijkend onderzoek naar de mate waarin mensensmokkel plaatsvindt in landen waar de strafmaxima op dit moment hoger of juist lager zijn dan in Nederland. De aan het woord zijnde leden betreuren dat de regering dit advies in de wind slaat aangezien zij deze informatie eveneens zeer relevant vinden. Omdat voornoemde leden van mening zijn dat de door de regering veronderstelde urgentie van dit wetsvoorstel te betwijfelen valt, aangezien mensensmokkel op dit moment al strafbaar is, zien zij geen reden om met het oog op tijdsdruk een dergelijk onderzoek niet uit te voeren. Is de regering bereid alsnog een vergelijkend onderzoek te doen naar de mate waarin mensensmokkel plaatsvindt in landen waar de strafmaxima op dit moment hoger of juist lager zijn dan in Nederland?

De leden van de ChristenUnie-fractie constateren dat een van de doelen van een hogere strafmaat is om mensensmokkelaars te ontmoedigen. Kan de regering met het oog daarop toelichten hoe zij tot de voorgestelde verhoging is gekomen? Welke rol heeft het WODC-onderzoek «Verhoging van de strafmaat op mensensmokkel» uit 1999 gespeeld bij de afwegingen van de regering in dit wetsvoorstel over wat een effectieve verhoging van de strafmaat zou kunnen zijn? In het rapport lezen deze leden dat de straffen in 1996 omhoog gingen met 35% van 344 naar 472 dagen en dat de boetes omhoog gingen van duizend naar tweeduizend gulden, maar dat had nauwelijks invloed had op de overwegingen van smokkelaars. Is dat anders met de verhoging van de huidige maximumstraffen en zo ja, waarom? Zo nee, is er dan geen aanleiding voor forsere verhogingen van de maximum straffen?

Ook vragen de aan het woord zijnde leden naar de communicatie van de strafverhoging, in navolging van opmerkingen daarover van de Afdeling Advisering van de Raad van State. Uit het eerder door deze leden genoemde onderzoek uit 1999 bleek dat veel smokkelaars helemaal niet op de hoogte waren van de strafverhoging van toen. Wat onderneemt de regering nu om de strafverhoging bekend te maken?

Voornoemde leden lezen dat de voorgestelde strafverhoging zich laat vergelijken met de strafmaat in andere Europese landen. Zijn er ook Europese landen met een lagere strafmaat dan Nederland straks hanteert? Zo ja, welke en hoe hoog is de maximumstraf daar? Waarom heeft de regering er niet voor gekozen aan te sluiten bij de hogere maximum in Bulgarije, Griekenland, Ierland of het Verenigd Koninkrijk?

Deze leden vragen hoeveel veroordelingen voor mensensmokkel de afgelopen 5 jaar hebben plaatsgevonden en wat daarbij de gemiddelde vrijheidsstraf was? Is al een toename te zien van het aantal veroorde-

lingen of aangebrachte zaken, nu de aanpak van mensensmokkel is geïntensiveerd?

De aan het woord zijnde leden vragen of deze strafverhoging wellicht aanleiding geeft om ook bij andere delicten, zoals bijvoorbeeld mensenhandel, de strafmaxima te verhogen? Welke uitgangspunten hanteert de regering om de onderlinge balans van strafmaxima voor verschillende delicten te bewaken?

De leden van de SGP-fractie kunnen zich voorstellen dat een hogere strafmaat meer afschrikwekkend effect heeft. Tegelijkertijd is het wel noodzakelijk om te zoeken naar een zo objectief mogelijke norm voor de hoogte van de strafmaat. Kan de regering aangeven hoe de voorgenomen verhoging zich verhoudt tot andere, soortgelijke delicten in het Nederlandse Wetboek van Strafrecht?

Naast het delict mensensmokkel kent ons wetboek ook het delict van mensenhandel. Kan de regering aangeven hoe deze delicten zich precies tot elkaar verhouden en wat de motivering is voor de verschillen in strafeis?

Voor de beoordeling van dit wetsvoorstel is ook de praktijk van belang. De aan het woord zijnde leden vernemen graag of meer inzicht gegeven kan worden in de hoogte van de strafeisen die door het OM in de praktijk worden geëist voor het delict mensensmokkel. Kan tevens worden ingegaan op de hoogte van de door de rechter opgelegde straffen? Hoeveel zaken spelen er per jaar ongeveer?

3. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

De leden van de PvdA-fractie vragen of rechters in de praktijk behoefte hebben aan een hoger strafmaximum bij veroordelingen van mensensmokkel omdat zij aanlopen tegen een te laag strafmaximum?

Voornoemde leden zouden graag willen weten hoe de Kamer op de hoogte wordt gehouden van ontwikkelingen rondom het multidisciplinair team migratie, bestaande uit politie, KMar, OM, Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)?

Deze leden fractie zijn blij met de verruimde strafrechtelijke aansprakelijkheid en het daardoor vergrote onderzoeksveld van de opsporingsdiensten. Het feit dat hierdoor in een vroeg stadium strafrechtelijk optreden mogelijk wordt gemaakt is een zeer groot pluspunt. De aan het woord zijnde leden vragen of het mogelijk is om inzicht te krijgen in de gewonnen tijdsduur? Is er een indicatie van hoeveel tijdswinst hiermee geboekt kan worden?

De leden van de SP-fractie verkrijgen graag inzicht in hoe vaak de maximale straf momenteel wordt opgelegd en of de praktijk de behoefte aan een verhoging van de strafmaat deelt. Welke reacties zijn op dit wetsvoorstel gekomen tijdens de consultatieronde? Of is er op andere wijze door de praktijk, zoals politie, OM, rechters, advocatuur en Vluchtelingenwerk, aangegeven dat hogere straffen nodig zijn?

Wat de aan het woord zijnde leden betreft zit de crux en het mogelijke succes van deze wetswijziging hem in de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Een maximale straf van vier of zes jaar zal immers weinig verschil maken als de pakkans erg laag is, of – als gevolg van de jarenlange bezuinigingen op de gehele veiligheidsketen van politie, OM tot aan rechtspraak – zelfs op den duur lager wordt. Graag vernemen deze leden hoe het nu zit met het aantal arrestaties, vervolgingen en veroordelingen alsmede de hoogte van de straffen daarbij. Hoeveel fte wordt er daadwerkelijk vrijgemaakt voor de opsporing? En op welke manier wordt het aantal fte's in stand gehouden of geïntensiveerd aangezien er de komende jaren 2000 fte's worden weggehaald bij de politie?

De regering spreekt over de inrichting van het multidisciplinair team migratie en het gemeenschappelijk team van OM, politie en KMar dat zich zal bezig houden met grootschalige, internationale onderzoeken naar mensensmokkel. Hoeveel fte zal beschikbaar zijn voor deze teams en komt dit bovenop de reguliere budgetten en fte's die beschikbaar zijn voor de verschillende instanties? Indien dat niet het geval is vernemen voornoemde leden graag waar de vrijgemaakte fte's vandaan moeten komen zodat deze geïntensiveerde aanpak van mensensmokkel niet ten koste van de aanpak van andere misdrijven gaat.

De leden van de CDA-fractie vragen de regering naar de stand van zaken ten aanzien van het door de regering op 13 november aangekondigde gemeenschappelijk team (GMST, <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2015/11/13/kabinet-intensiveert-aanpak-mensensmokkel>). Is dit team al operationeel? Hoe is het team opgebouwd, hoeveel medewerkers van het OM, de politie, KMar en andere ketenpartners participeren hierin? Wat zijn de resultaten tot nu toe? Is dit team al verbonden met Europese partners en zo ja, hoe verloopt de samenwerking? De aan het woord zijnde leden vragen hoe het bestaande liaisonnetwerk van de politie en de KMar concreet is versterkt als het gaat om capaciteit. Deze leden vragen voorts hoe de intensivering van het mobiel toezicht in de binnengrenzzone (Mobiel Toezicht Vreemdelingen) concreet vorm heeft gekregen. Verder zijn deze leden benieuwd naar een update van het aantal grenswachters en materieel dat aan Frontex-operaties door Nederland, maar bovenal door andere lidstaten, inmiddels ter beschikking is gesteld. De aan het woord zijnde leden vragen de regering voorts naar de concrete resultaten van het Europol project EMPAXCT (European Multidisciplinary Platform against Criminal illegal immigration).

De leden van de D66-fractie lezen dat verhoging van de strafmaxima een ondersteuning vormt voor de intensivering van de opsporingsactiviteiten van politie, Kmar en OM. De leden betwijfelen, net als de Afdeling advisering van de Raad van State, in hoeverre verhoging van de strafmaxima hiertoe kan leiden. Voor de leden is onduidelijk hoe de aanpak van mensensmokkel in de praktijk zal veranderen en verbeteren door deze maatregel. Kan de regering uiteenzetten hoe de intensivering van de opsporingsactiviteiten van mensensmokkel door de genoemde instanties zal veranderen en verbeteren door de verhoging van de strafmaxima voor mensensmokkel? Waar wordt deze aanname door de regering op gebaseerd?

De aan het woord zijnde leden missen, als gevolg van het door de regering veronderstelde urgente karakter van het wetsvoorstel, belangrijke consultaties van betrokken instanties zoals de Raad voor de Rechtspraak, de Nederlandse Orde van Advocaten, het OM en de Rapporteur Mensenhandel, die het nut en de noodzaak van de verhoging van strafmaxima voor mensensmokkel in de praktijk zouden kunnen aantonen. Voor deze leden zouden adviezen uit de praktijk zeer relevant zijn. Is de regering bereid alsnog betrokkenen als de hierboven genoemde instanties te consulteren en hun adviezen te doen toekomen aan de Kamer? Zo nee, waarom niet?

De leden van de SGP-fractie missen een reactie op de opmerking van de Afdeling advisering van de Raad van State dat onduidelijk is hoe de verschillende betrokken actoren denken over dit wetsvoorstel. Hebben de nationale politie, de KMar en het OM zonder meer positief gereageerd op het wetsvoorstel of hebben zij nog bepaalde kanttekeningen geplaatst. Hoe kijken de andere betrokken partijen tegen dit voorstel aan? Zijn deze ook geconsulteerd?

4. Financiële en capacitaire gevolgen

Voor de leden van de SP-fractie wijst de regering er terecht op dat een hogere pakkans en hogere straffen zullen leiden tot een grotere belasting van de rechterlijke macht en de celcapaciteit. Begrijpen deze leden goed dat deze kosten volledig worden opgevangen binnen de bestaande begroting Veiligheid en Justitie? Hoe zal ermee worden omgegaan indien de belasting dermate groot is dat dit ten koste moet gaan van andere kostenposten? Wordt deze extra kostenpost meegenomen in de zoektocht naar meer middelen bij de Voorjaarsnota? Zo nee, waarom niet? Ook vragen de aan het woord zijnde leden zich af waarom er slechts over de hogere belasting van de rechterlijke macht en de celcapaciteit wordt gesproken en niet over de hogere belasting van politie, het OM, de KMar en zelfs de gesubsidieerde rechtsbijstand? Verwacht het kabinet dat zij geen extra belasting zullen ervaren? Waarom niet? Indien dit toch het geval is, zoals voornoemde leden verwachten, hoe worden die kosten dan opgevangen?

De leden van de D66-fractie constateren dat de regering de omvang van de kosten van het hogere strafmaximum lastig kan bepalen, aangezien het onduidelijk is hoeveel mensensmokkelaars tot een hogere gevangenisstraf zullen worden veroordeeld. De regering geeft aan dat de extra kosten zullen worden opgevangen in de begroting van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Gezien de huidige staat van de begroting van het Ministerie van Veiligheid en Justitie en de nodige gaten die nog opgevuld dienen te worden, hechten de leden er waarde aan wel inzicht te krijgen in de verwachte kosten die dit wetsvoorstel met zich meebrengt. Hoe langer iemand in de gevangenis zit, hoe meer geld dit immers kost. Daarbij geeft de regering aan dat door de geïntensiveerde aanpak van mensensmokkel verwacht wordt dat meer mensensmokkelaars voor de rechter zullen verschijnen. Kan de regering uiteenzetten welke extra kosten de begroting van het Ministerie van Veiligheid en Justitie naar verwachting zal moeten opvangen door de gevolgen van dit wetsvoorstel?

5. Inwerkingtreding

De leden van de PvdA-fractie sturen aan op een zo spoedig mogelijke inwerkingtreding van dit wetsvoorstel. Bij voorkeur met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin zij wordt geplaatst.

Ten aanzien van de inwerkingtreding en het late moment van aanbieden van onderhavig wetsvoorstel aan de Kamer vragen de leden van de CDA-fractie hoe de regering tot een inschatting van een dergelijke parlementaire behandeling is gekomen. Ook vragen deze leden wat nu de geplande inwerkingtreding zal zijn en/of in het licht daarvan niet ook wenselijk was geweest alsnog de betrokken organisaties te raadplegen voor consultatie. Is consultatie nu alsnog mogelijk gelet op de verlate inwerkingtreding (1 januari 2017?).

De aan het woord zijnde leden vragen of een creatieve inwerkingtredingsbepaling (met terugwerkende kracht) denkbaar is, bijvoorbeeld vergelijkbaar met de wijze waarop dit in het wetsvoorstel «Langdurig toezicht, gedragsbeïnvloeding en vrijheidsbeperking» (Kamerstuknr. 33 816) is geregeld.

De leden van de D66-fractie constateren met verbazing dat volgens de regering de inwerkingtreding van deze wet geen uitstel kan lijden en daarom onder verwijzing van artikel 12 van de Wet raadgevend referendum (Wrr), de wet in werking kan treden zonder rekening te houden met de achtwekentermijn in artikel 8, eerste lid, Wrr. De leden hebben twijfels bij het

spoedeisende karakter dat de regering aan dit wetsvoorstel oplegt, aangezien mensensmokkel op dit moment al strafbaar is. De leden betwijfelen of de noodzakelijke voortvarende bestrijding van mensenhandel daarom dermate afhankelijk is van dit wetsvoorstel. Is de regering bereid recht te doen aan de democratische grondslag rondom parlementaire besluitvorming en daarmee artikel 8, eerste lid, Wrr te respecteren en de inwerktredingsdatum aan te passen?

De voorzitter van de commissie,
Ypma

Adjunct-griffier van de commissie,
Loeffen